

ladende kan det vel være den samme, men dog kan den have en aldeles forskjellig Oprindelse. Hvormange Aarsager kan der ikke være til Hovedpine, de meest forskjellige Aarsager, de meest forskjellige Sygdomme kunne skule sig derunder, kunne være Foranledningen til den. Ligesom nu den, som vil læge en Sygdom, maa see, hvad Aarsagen er til denne Sygdom, førend han begynder paa at helbrede den, saaledes maa ogsaa den, som vil læge Samfundets Brøst, undersøge, hvad der er Aarsag til denne Brøst; thi kun, naar han kender Aarsagen til Brøsten, er det, at han virkelig kan helbrede den, og det er farligt for Samfundet, naar man vil give saadanne almindelige Universal-lægemidler, som skulde være gjældende for alle de forskjellige Tilfælde, af hvilken Oprindelse de end ere. I Kjøbenhavn s. Ex. finder man jo ogsaa, at der er Trang til Leiligheder, og der er maaffee Medlemmer her i Salen, som selv i høi Grad have følt Mangelen paa Huusleilighed i selve Hovedstaden. Hvis man nu virkelig fandt, at denne Trang til Huusleilighed her i Kjøbenhavn blev høist alvorlig, saa vil en Udvidelse af Byen, hvis man ikke kunde komme længere i Høiden, være det eneste Middel derimod (Tscherning: Ja, saa skaffer Politiet Huusleilighed). Ja, Politiet skaffer Bartou Loft (Tscherning: Nei!) Jo, Politiet henviser Folk til Bartou Loft. (Mange Stemmer: Jo! Jo!) (C. H. Hansen: Det er en stor Feil! Flere Stemmer: Ja, det er vist!) Ja jeg vil vente, til de andre Medlemmer have udtalt sig.

Formanden: Jeg vilde dog bede den ærede Taler om, ikke at tage Hensyn til disse Bemærkninger.

Monrad: Ja, jeg kan ikke godt tale, førend jeg kan vente at blive hørt; og, naar der er saa Mange, som tale, saa kan jeg ikke godt blive hørt. — Spørge vi, om der kunde være andre Grunde, der kunde foranledige Trangen til Leiligheder, saa er det aldeles vist, at der er Mangel paa Fattig-Boliger; det er vist, at Fattigboliger maae og bør være Gjenstand for en særdeles Opmærksomhed; der er forbunden megen Uleilighed med at bygge for Fattigfolk, megen Uleilighed med at inddrøbe Leien, som ingenlunde altid er sikker,

megen Ubehagelighed ved undertiden at maatte være haard, dersom man ikke kan faae den. Vi her i Kjøbenhavn, siger man, have modvirket dette ved netop at give Smaaaboliger en Fritagelse for Statter og Afgifter, som de andre ikke have; derved giver man en Opfordring til at bygge for Smaafolk smaa Leiligheder, som de kunne være tjente med. Det er et af de Midler, som man anvender, for at raade Bod paa Trangen til Huusleiligheder; men lader os gaae over til at betragte Trangen til Huusleilighed, saaledes som den kan findes paa Landet. Den kan have to aldeles forskjellige Oprindelser, den kan fremkaldes ved to aldeles forskjellige Grunde, naar jeg holder mig til Sagen i dens Almindelighed. Den kan komme af, at der er formeget Arbeide, og den kan komme af, at der er forlidet Arbeide. Naar der paa eengang paa eet Sted samles sig store betydelige Arbeider, saa trækkes Arbeidsmandene hen til dette Sted, og der kan saaledes opstaae en Trang til Huusleiligheder paa et saadant Sted; men, mine Herrer! De ville vistnok Alle give mig Ret i, at der, hvor denne Trang til Huusleiligheder opstaaer derved, at der er opstaaet en stor Mængde Arbeide, der afhjælpes denne Trang let, thi Alle ere enige om at bidrage til at afhjælpe den; men der er en anden Aarsag, som kan forsaarsage, at der kan opstaae Trang til Huusleilighed paa Landet, og det er nemlig Mangel paa Arbeide. Naar der opstaaer Mangel paa Arbeide, og naar Arbeiderne blive overflødige, saa kan det bevirke ganske det samme Resultat, som naar der bliver en stor Mængde Arbeide. Naar der bliver Mangel paa Arbeide, naar som Folge deraf Arbeidslønnen falder, naar Huusleien falder, og man ikke længere har Interesse for at bygge, eller engang for at vedligeholde Boligerne, men helst søger, saavidt det staaer i Gns Magt, at nedlægge Husene og at anvende den Jord, som er lagt til Husene paa anden Maade, vilde da det Forslag, som her foreligger, være det rette Middel til at raade Bod paa denne store Brøst, som deraf vilde opstaae. Jeg troer, at Intet vilde være mere farligt, netop for selve Arbeidsklassen, netop for Menigmand, under saadanne